

De store steinene

Taler

Kjell Magne Bondevik

Dato

10 mai 2003

Sted

Lillestrøm

Omstendigheter

KrFs landsmøte

1 Kjære landsmøte.

Jeg skal ta dere med på en liten reise i tid - til vårt eget land for femti år siden.

5 Selv hadde jeg ennå ikke begynt på folkeskolen. Det skjedde først året etter, i 1954, og uten at jeg helt skjønnte hvorfor det var morsommere å sitte på skolebenken enn å løpe rundt på fotballøkk. - Det har jeg vel forresten ikke helt skjönt ennå *

10 Molde hadde ennå ikke fått sin første KrF-ordfører. Han kom først i 1962 og het Johan Skipnes. Landet hadde ennå ikke fått sin første KrF-statsminister. Han kom 19 år senere, i 1972, Lars Korvald!

15 Ingen stortingspartier hadde fått en kvinnelig leder. Heller ikke KrF, som fikk sin første i 1995. Hun heter fortsatt Valgerd Svarstad Haugland!

Jeg hadde, for min del, ikke engang begynt å se etter jentene - for alvor. Det skulle gå 10 år før jeg på realskolen traff mitt livs kvinne, og hun heter fortsatt Bjørg!

20

Kjære landsmøte, som dere skjønner, mye var annerledes for 50 år siden.

Hadde vi hatt en tidsmaskin og kunnet vandre i hovedstadens gater i 1953, ville vi som lever i dag funnet byen grå og enkel. Slik var Oslo, og slik var det sikkert
25 også her på Lillestrøm.

Mange nordmenn levde nøysomt og nøkternt. Det var lite penger blant folk.

30 Først i 1949 opphørte rasjonering av vanlige forbruksvarer som sko, egg, brød, melk og en del tekstilvarer. Gjennom 1950-årene var det dårlig tilgang på mye, fra byggplank til biler. Det var kald krig og høy alarmberedskap internasjonalt. Det var store ulikheter i samfunnet, og velferd slik vi kjenner det, var for de få. Det var ingen idyll.

35 Etterkrigsårene var likefullt en vekstperiode. Og reporterne i filmavisene fra Norsk Film den gang var hele tiden optimistiske.

Fra å være en litt under middels fattig nasjon, er vi av FN kåret til verdens beste land å bo i. Nesten alle i det norske samfunn har fått en levestandard som er helt
40 formidabel i forhold til 1953.

Det er ikke sant at alt var bedre før. Vi har det bedre nå. KrF har siden starten for 70 år siden vært aktivt med i utbyggingen av det norske velferdssamfunnet.

45 Vi takker dem som bygde landet, og vi skal bygge det videre. Derfor satser vi sterkt på eldreomsorg, helsetjeneste, barnehager og skole. Slik bygger vi landet.

Men det er ikke lenger de brede lag av befolkningen som trenger å løftes opp av fattigdom eller enkle levekår, slik det var for femti år siden. Nå må vi ha et
50 spesielt syn for den enkelte og for mindre grupper som faller mellom stolene. Vi vil bekjempe fattigdom og arbeidsledighet der hvor dette finnes. Og det finnes svake grupper blant oss som trenger nye virkemidler for å bli hjulpet; som rusavhengige og bostedsløse. Regjeringen har utarbeidet særlige handlingsplaner for dem.

55 Som vi så av filmavisen er mye skjedd på femti år.

Det er en ny tid.

60 Vi må tenke nytt.

Men fornyelse uten mål og mening blir forvirring. Vi må vite hva vi vil, og hvor vi vil. Den som ikke vet hvor han skal, kan jo gå på en hvilken som helst vei, og han vil ikke engang vite når han er framme. Men vi vet både vei og retning.

65 Derfor er overskriften for regjeringens arbeid verdiforankring og fornyelse.

Nytenkningen skal være forankret i vår kristne og humanistiske kulturarv.

70

Vi skal konsekvent løfte menneskeverdet. Nasjonalt og internasjonalt.

Vi vil gjennomsyre samfunnet med nestekjærlighetstanken.

75 Vi vil forvalte skaperverket til beste også for kommende generasjoner.

Kort sagt: Vi skal bygge et varmere samfunn med kristne verdier!

80 For å få perspektiv på noen av utfordringene i norsk politikk, tok jeg dere med på en reise i tid. Det samme vil jeg gjøre i møte med de store internasjonale utfordringene.

For et halvt århundre siden var fattigdomsbekjempelse et prosjekt for utjamning i Norge. Men spiren til norsk utviklingshjelp ble lagt nettopp da. I dag er Norge
85 blant verdens rikeste nasjoner, og kampen mot fattigdom er en av de viktigste oppgaver på vår internasjonale dagsorden.

Ja, dette må være det nye århundres store solidaritetsprosjekt!

90 Og grunnlaget er lagt. FNs "Tusenårsmål" forplikter verdens nasjoner til et nytt globalt partnerskap for å løse fattigdomsproblemene. Vi skal gjøre vår del, gjennom handel, gjeldslette og bistand. U-landene skal gjøre sin del, ikke minst ved bedre styresett. Og privat sektor må sterkere med.

95 Å være med å løse Nord-Sør-konflikten er vårt prosjekt. Nestekjærligheten kan ikke stanse ved landegrensene. Derfor har Kristelig Folkeparti konsekvent stått i fremste rekke i kampen for internasjonal solidaritet. Der skal vi fortsatt stå!

FrP kutter i bistanden til verdens fattige.

100

Samarbeidsregjeringen øker den.

La det ikke herske noen tvil:

105 - Kristelig Folkeparti skal stå på de fattige og forfulgtes side!

Konfliktlinjene går ikke bare nord-sør. De går også øst-vest.

- 110 For femti år siden var Europa preget av motsetningen mellom øst og vest, mellom det kommunistiske Øst og det demokratiske Vest.

- De siste ti årene har vi sett at det gamle skille i Europa gradvis viskes ut. Splittelse og terrorbalanse er historie. Samarbeid og tillit vokser fram. Demokrati,
115 menneskerettigheter og frihet vinner terreng. Utvidelsen av NATO, EU og EØS bidrar til det.

- Samtidig med at den kalde krigens Øst-Vest-skille er bygd ned, har en annen Øst-Vest-motsetning kommet mer i fokus. Rundt Middelhavet kjenner de den
120 godt, og kaller den spenningen mellom Orienten - landene i Øst - og Oksidenten - Vesterlandene. Denne motsetningen er langt fra ny. Den preget Europa i århundrer. Den har på nytt gitt utslag i konflikter og vold, ikke minst på Balkan, Europas gamle urolige hjørne. Her har vestlige stormakter og østlige imperier vekslet om å ha overtaket gjennom århundrer. Grensene mellom den
125 kristne og den islamske kulturkrets svingte fram og tilbake.

- Denne motsetningen gir også næring til grupper av islamske ekstremister. Drevet av en frykt for det moderne, en frustrasjon over det kristne Vestens dominans - og et særlig hat mot USA og Israel - har det vokst fram en ny
130 bevegelse av terrorister. De slo til mot amerikanske mål i Midt-Østen og i Afrika. De slo til i New York 11. september 2001.

- Blodsporene førte etterforskerne til Al-Qaida-nettverket. Og siden har kampen mot terrorismen stått høyt på den sikkerhetspolitiske dagsorden. I den kampen
135 står den kalde krigs motpoler sammen.

Etter 11.september ble det dannet en bred internasjonal allianse mot terror. Det var klokt.

- 140 Alliansen omfatter også de fleste muslimske land. Det er særdeles klokt.

Felttoget mot terroristene i Afghanistan fikk et klart folkerettslig grunnlag.

Og en bredt sammensatt, nasjonal afghansk regjering ble raskt stablet på beina.

Disse erfaringene brakte vi med oss da regjeringen trakk opp den prinsipielle linjen som Norge fulgte i Irak-konflikten. En slik bred allianse sto ikke bak krigen i Irak. Det forelå heller ikke noe klart folkerettslig grunnlag for å gå til krig.

Kristelig Folkeparti var en drivkraft for at vi fortsatt skulle forsøke fredens vei.

Vi støttet ikke krigen! Men vi støtter opp om freden!

155

Derfor øker vi nå Irak-bistanden! Vårt hovedfokus er minerydding, vannforsyning og økt medisinsk kapasitet. Skal vi bidra til en stabiliseringsstyrke, noe vi er åpne for, må det være i samsvar med folkeretten.

160 Dagens konfliktbilde mellom øst og vest - mellom Orienten og Oksidenten - er innvevd i kulturelle, religiøse og etniske motsetninger. Derfor har jeg under offisielle besøk både på Balkan og i Midt-Østen lagt inn samtaler med både politiske og religiøse ledere. Religion må ikke være en del av problemet, den må være en del av løsningen. Og vi må konsekvent påtale religionsforfølgelser, og fremme religionsfrihet og andre menneskerettigheter.

165

Her har Kristelig Folkeparti gode forutsetninger for å analysere konfliktens bakgrunn, for å kommunisere med partene, ja, for å være en fredens forkjemper! Nobelprisens hjemland er og skal være en fredsskapende kraft!

170

Det er en nobel visjon - og den skal Kristelig Folkeparti med kraft forfølge!

Vi brenner for fred i Det hellige land, vi arbeider for forsoning i Midt-Østen! I disse dager åpnes nye muligheter til å komme ut av voldens ødeleggende spiral. Tre forhold er særlig viktige:

175

En ny palestinsk regjering med en statsminister som israelerne kan forholde seg til. Nå kan de snakke sammen igjen.

180 For det andre: Veikartet for fred i Midt-Østen er lagt fram! Dermed er fredsplanen på bordet.

For det tredje: FN og stormaktene står samlet bak! Dermed kan vi få det

185 internasjonale trykk som trengs.

Signalene president Bush ga i sin Midt-Østen-tale i går kveld er lovende. Nå må vi utnytte det momentum som er skapt! Sist uke drøftet jeg de muligheter den nye situasjonen gir med Israels og palestineres statsministre, Sharon og Mazen.
190 USA vil spille en nøkkelrolle.

La det ikke være tvil: - Kristelig Folkeparti skal være en utrettelig forsvarer av Israels rett til å leve i sikkerhet innenfor internasjonalt anerkjente grenser.

195 Slik legger vi også grunnlaget for at palestinerne også kan få sin egen stat.

Kristne, jøder og muslimer må nå endelig få sjansen til å leve sammen, i fred og samarbeid.

200 Vi skal utrettelig kjempe for fred i Det hellige land!

For det internasjonale samfunns evne til å løse konflikter er det viktig at vi nå kan styrke samarbeidet i NATO og FN etter de splittelsestendensene vi så på grunn av Irak-spørsmålet. Dette vil stå sentralt når jeg fra torsdag i neste uke og i
205 løpet av fem dager skal møte blant andre Tony Blair, George W. Bush og Jacques Chirac. I disse samtalene vil også gjenoppbygging av Irak og Midt-Østen-konflikten bli viktige temaer.

Samfunnet skapes av mennesker, ikke av usynlige krefter, men av oss som bor, arbeider og lever her. Ja - vi er samfunnet.
210

Det er et stort positivt driv i det norske folk som vi vil bruke og utvikle. En vilje til personlig ansvar. Sverige og Norge er de to land i verden som ligger på frivillighetstoppen, når det gjelder dugnadsånd og frivillig arbeid.
215

Det tegner godt - forskere har utpekt frivillig sektor til den viktigste kraften for samfunnsutvikling i vårt nettopp påbegynte århundre.

Tallenes tale er klar: Vi har 2000 landsdekkende organisasjoner, 2,4 millioner er registrert som aktive frivillige.
220

Forskere har regnet ut at vi jobber frivillig for omlag 40 milliarder kroner i året,

enten vi står på stand for Kirkens Nødhjelp eller sitter i skolens foreldreutvalg.

225

Vi trenger ildsjelene!

De skal vite at deres innsats blir verdsatt.

230 La meg på vegne av Regjeringen si det klart og tydelig: - En varm takk til alle dem som gjennom livet yter en stor frivillig innsats på ulike steder i samfunnet!

I vinter rapporterte Lørdagsrevyen om en som virkelig er seg sitt ansvar bevisst, som tar initiativ, som mobiliserer frivillige krefter for å bekjempe rusproblemet i
235 sitt lokalmiljø. Åse Hynne fra Verdalen.

Jeg traff henne før påske. Da inviterte jeg henne til å møte justisministeren og meg. Hun kommer til mitt kontor 3. juni. Slik vil vi lære mer om hennes initiativ. Slik vil vi bidra til at erfaringene kan overføres til andre lokalsamfunn.
240 Slik vil vi verdsette frivillig engasjement.

Samfunnet trenger flere som bryr seg!

Regjeringen gjør vilkårene for frivillighet bedre:

245

Derfor forenkler vi regelverk!

Derfor har vi mer enn sekسدoblet rammene for skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner!

250

Vi lovte før valget å gjøre noe med dette. Vi har levert!

Vi ønsker frihet for den enkelte, men samtidig ansvar for hverandre. Slik bygger vi et varmere samfunn.

255

Halvparten av alle drap i Norge skjer i rus. Seks av ti voldsofre er alkoholpåvirket. En av tre dødsulykker i trafikken er knyttet til alkohol. Bak disse tallene ligger mye sorg og store utgifter for samfunnet.

260 De rusavhengige er en av de svakstilte grupper i samfunnet.

De har store helseproblemer og et omfattende behandlingsbehov.

265 Mange får ikke de helsetjenester de trenger og har krav på. De har også vanskeligheter med å få og opprettholde kontakt både med spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten.

Regjeringens arbeid mot rusmiddelproblemer har viktige mål:

270

- Vi vil forebygge alle typer rusmiddelmisbruk, særlig blant barn og unge

- Vi vil bedre tilgangen til effektiv rådgivning, hjelp og behandling

275 - Vi vil oppnå en vesentlig reduksjon i forekomsten av helseskaper og dødsfall som skyldes rus.

Det gjør sterkt inntrykk når jeg møter de som levd på gata i mange år, de som har vært avhengig av sin daglige dose rus siden tenårene, slik jeg gjorde rett før jul hos Kirkens Bymisjon i Oslo. I fjor høst hadde jeg også gleden av å lære mer om arbeidet Blå Kors i Drammen driver overfor de som er avhengig av alkohol. Neste uke skal jeg besøke Fagerborg bo- og omsorgssenter i Oslo for å se på det arbeidet Frelsesarmeen der driver for noen av samfunnets utstøtte.

285 Vi bevilger nå fem millioner kroner til en ny klinikk der Frelsesarmeen og Oslo kommune skal hjelpe rusmisbrukere når de kommer ut fra sykehus og motvirke overdoser.

290 Det er godt å se organisasjoner og institusjoner som vil bistå dem som vil ut av rusmisbruk. Rusavhengige trenger mye støtte.

Det er ikke tilfeldig at kristne organisasjoner og institusjoner har en lang og god tradisjon i behandling av rusavhengige. Menneskesynet bygger på det ukrenkelige menneskeverdet.

295

De rusavhengige skal møtes med respekt.

Vi vil føre en politikk som gir de rusavhengige en ny sjanse. For meg er dette blitt en hjertesak.

300

Vi vil ha mer omsorg for de svakstilte - vi vil ta misbrukernes helseproblemer på alvor.

305 Vi vet at enkle lavterskeltiltak redder liv og formidler verdighet til de mest utslåtte.

Etter regjeringsskiftet har vi mer enn femdoblet satsingen på lavterskel helsetiltak for rusmisbrukere!

310

Mange av de rusavhengige er også fattige. Ja, vi har et fattigdomsproblem - også i Norge. Det gjorde inntrykk på meg da jeg på TV så tidligere statsminister Oddvar Nordli med moralsk engasjement sa til daværende statsminister Jens Stoltenberg: Det er en skam at vi har så mange fattige barn i Norge.

315

Jeg er enig med Nordli. Jeg bestemte meg for at hvis jeg igjen skulle lede en regjering, ville jeg ta tak i dette problemet. Vi tok det opp i Sem-forhandlingene. De tre samarbeidspartiene ble enige om å fremme konkrete tiltak. Og vi har levert:

320

Samarbeidsregjeringen har lagt fram en konkret handlingsplan mot fattigdom i Norge! Det har ingen tidligere regjering gjort!

325

Vi har fulgt opp med bevilgninger, 400 mill kr. ekstra i 2003! Det gir ekstra midler til tiltak for rusavhengige, bostedsløse, enslige forsørgere og langtids sosialhjelpsmottakere.

Dette er kamp mot fattigdom i praksis!

330

KrF skal være en pådriver for menneskeverd, sosialt ansvar og nestekjærighet!

Verdensøkonomien er i ulage. Veksten er svak, vi ser det i flere land vi kan sammenligne oss med. Krig, terror og SARS-frykt har lamslått flere næringer.

335

Også i Norge har vi stigende arbeidsløshet.

Den er mye større og stiger raskere i andre land i vest-Europa. Jeg sier ikke det som en fattig trøst eller en unnskyldning for situasjonen her til lands. Mer som en informasjon om at vi lever i en tid som er globalisert. I stadig større grad er vi

avhengige av det som skjer i andre deler av verden.

De siste tallene viser at det nå er vel 91 000 helt ledige.

345 Kampen mot arbeidsledigheten er en hovedsak for Samarbeidsregjeringen.

Det er arbeidskraften som er vår viktigste ressurs, ikke oljen.

Arbeidskraften er 15 ganger mer verdt enn all olje og gass og verdien av
350 oljefondet!

Vår rikdom er derfor først og fremst basert på vår evne til å skape verdier gjennom arbeid.

355 Regjeringen vil ikke sitte passivt og se ledigheten utvikle seg. Vi har invitert samtlige politiske partier til samarbeid for å redusere arbeidsløsheten. Vi må alle legge partitaktiske hensyn til side for å finne de beste løsningene, på tvers av de tradisjonelle skillelinjene.

360 Vi vil sikre og skape arbeidsplasser.

Det viktigste vi kan gjøre for å bekjempe ledigheten er å fjerne årsakene til den. Og vi satser på bred front.

365 Vi har fått igjennom et budsjett som allerede har bidratt til fire rentenedsettelse, på tilsammen 2 prosent. Dermed er det også lagt grunnlag for en svakere kronekurs, som letter situasjonen for bedrifter som konkurrerer med utlandet.

370 Også skatte- og avgiftslettelsene, som i hovedsak har gått til næringslivet, har vært viktige for sysselsettingen.

Kostnadsnivået er bedriftenes hovedproblem i konkurranse med utenlandske bedrifter.

375

Dette skyldes bl.a. at lønnsveksten gjennom en årrekke har vært høyere i Norge enn land vi konkurrerer med. Norske lønnsinntakere hadde den høyeste lønnsveksten i hele Vest-Europa i fjor. Reallønnsøkningen var seks ganger

380 høyere enn gjennomsnittet i EU-landene.

Derfor tok jeg initiativ til et inntektspolitisk samarbeid for å få lønnsutviklingen under kontroll. Lønnsoppgjørene i vår er et skritt i riktig retning.

385 Det fortjener partene honnør for!

Vi vil hjelpe arbeidsledige tilbake i jobb så raskt som mulig.

390 Aetat er allerede styrket med om lag 420 stillinger i 2003. De skal gi de arbeidssøkende aktiv bistand til selv å forsøke å skaffe seg arbeid.

Regjeringen har lagt til rette for en opptrapping av tiltaksinnsatsen med i alt 3500 plasser. Dermed er vi oppe i over 12.000 tiltaksplasser i året.

395 Arbeidet er en sentral verdi, og krever fornyelse av virkemidler.

I dag kan jeg opplyse at Regjeringen i Revidert Nasjonalbudsjett vil legge frem forslag til tiltak som kan gi flere arbeidsplasser. Vi vil foreslå å sette av ytterligere én milliard kroner til den gunstige låneordningen for skolebygg i kommunene.

400 Det vil stimulere byggeaktiviteten og gi ledige et arbeid. Regjeringen vil også foreslå å opprette fire regionale Såkornfond, administrert av SND. Fondene skal organiseres etter dagens modell med statlige ansvarlige lån til fondene og private eiere. Ordningen er ettertraktet. Vi vil foreslå at det gis 400 millioner kroner i lån, og at vi for dette setter av 100 millioner kroner i tapsfond. Dette vil
405 stimulere bedriftsetableringer og nye arbeidsplasser.

For sysselsettingen i Nord-Norge vil det være positivt med Regjeringens klarsignal for et nytt Hålogaland teater.

410 Arbeid odler mennesket. Arbeid gir selvrespekt.

Kampen mot arbeidsledighet er en kamp for menneskeverdet.

I denne kampen vil Regjeringen og KrF stå i fremste rekke!

415

Arbeidsledigheten er alvorlig. Men det blir galt når man i samfunnsdebatten får inntrykk av at det går utfor stupet med velferdssamfunnet. Det skaper

ubegrunnet utrygghet og misnøye.

420

Noen tror vi ikke bruker oljepenger. Det er feil. Vi bruker mye oljepenger, og stadig mer.

Uten oljeinntektene ville Norge gått med flere titalls milliarder i underskudd i budsjettet.

425

Stramhet i budsjettet betyr ikke at vi ikke bruker mye penger. Det har aldri i norsk historie blitt bevilget så store midler til velferdsformål som i statsbudsjettet for 2003. Aldri før.

430

La meg nevne noen eksempler:

Vårt land har på 12 år tredoblet utgiftene til medisiner i statsbudsjettet. Vi har i samme periode tredoblet utgiftene til attføring. Bevilgningen til sykehusene er doblet og vel så det. Utgiftene til sykepenger er godt over doblet siden 1990.

435

Når vi ikke bruker enda mer av vår rikdom, så er det ikke for å spare oss til fant. Men for å ta vare på godene, for å hegne om velferden. Den bør vare ut over 2003.

440

Vi vil unngå en overopphetet økonomi som gjør alt dyrere for folk flest.

Slik tar vi ansvar for arbeidsplassene, for barnefamiliene og for kommunene.

445

Jeg bøyer som statsminister ikke av for de daglige, populistiske sidevindene i politikk og tabloidpresse.

Det er ved å vise lederskap og levere resultater at vi skal vinne fram!

450

Norge er et usedvanlig vakkert og rikt land. Vi må ta vare på naturen - og forvalte dens ressurser på en måte som også våre etterkommere kan nyte godt av.

Vi skal utnytte ressursene i hele landet - ta hele Norge i bruk.

455

Vi bruker mye penger på distriktpolitikk. Men sentraliseringen fortsetter. Vi

må tenke nytt!

460 Verdien av levende by- og bygdesamfunn over hele landet krever en fornyelse av virkemidler. Verdiforankring og fornyelse.

Derfor har Regjeringen satt ned en Distriktskommisjon - som skal snu alle steiner i distriktpolitikken - analysere hva som virker - og ta vare på det, og hva
465 som ikke virker - og sette noe annet i stedet.

Regjeringen har tatt et radikalt regional- og distriktpolitisk grep ved å foreslå åtte tilsyn flyttet ut av Oslo-området. Vi visste reaksjonen ville komme. Å utfordre sentraliseringskreftene vil alltid skape bråk. Men nå må Stortinget vise
470 at de mener alvor med spredning av de statlige arbeidsplasser. Hvis ikke Stortinget våger, blir distriktpolitikken satt mange år tilbake.

Nå må Stortinget gripe sjansen til desentralisering!

475 Kommunene er selve krumtappen i vårt velferdssamfunn.

De har ansvaret for noen av de viktigste oppgavene i vårt samfunn. Barnehager, skole, eldreomsorg.

480 Vår oppgave som politikere er ikke å forsvare systemet når det ikke fungerer godt nok.

Da er vår oppgave å sørge for bedre og flere tjenester.

485 Det har da også skjedd store forbedringer de siste ti-årene. Det er dokumentert at folk flest er svært fornøyd med tjenestetilbudet i kommunene både i omfang og kvalitet.

Den offentlige innsatsen for gode velferdsordninger har aldri vært større enn i
490 år.

Det har vært en vekst i antall ansatte på 60 prosent i offentlig sektor de siste 20 årene.

495 Eldreplanen betyr at det vil bli bygd nesten 40 000 omsorgsboliger og

sykehjemsplasser. Samlet beløper ekstrainsatsen seg til over 40 milliarder kroner. Dette er et løft både lokalpolitikere og rikspolitikere kan være stolte av!

500 Av og til tror jeg vi skal ha mot til å nyansere bildet som ofte skapes. Det er viktig å gi innbyggerne kunnskap om hva vi faktisk får til av fremskritt og bedre velferd.

Men vi har fortsatt uløste oppgaver.

505

Eldreplanen har prioritert bygninger. Nå vil vi rette fokuset på innhold og kvalitet i eldreomsorgen. Regjeringen vil senere i vår fremme en stortingsmelding om dette.

510 De eldre bygde landet.

De fortjener en verdig alderdom!

Å være forelder er krevende.

515

En mor til tre småbarn sa det nylig slik:

"Barna mine, de sover ikke om natta, de. De ligger til lading!"

520 Jeg tror vi skjønner hva hun mener.

Aldri har det vært flere plasser til barn i barnehage enn i dag. Men vi vil videre. Vi vil ha full barnehagedekning og lavere pris.

525 Ap og SV står for en ensrettet familiepolitikk og vil fjerne kontantstøtten.

Samarbeidsregjeringen står for valgfrihet.

530

Foreldre må selv reelt kunne velge rammene for barnas oppvekst. De må ha valg mellom barnehageplass eller kontantstøtte.

Med KrF i regjering gjennomfører vi den største satsingen på barnehager noensinne!

I dette budsjettåret er det satset totalt nærmere to milliarder kroner ekstra til ulike barnehageformål. Dette er en historisk rekordsatsing. Vi vil trolig komme ned i en gjennomsnittspris på 2500 kroner i høst hvis kommunene følger opp.

540 Alle partier vil ha flere og billigere barnehageplasser. Uenigheten gjelder hvordan vi skal nå disse målene.

Nå har vi fått på bordet utredninger som viser virkningene av de ulike forslag i opposisjonens barnehageavtale. Regjeringen har invitert Stortinget til å finne
545 løsninger i fellesskap.

Jeg håper inderlig at ingen lar prestisje hindre dette.

Vi vil ikke gamble med barnehagenes kvalitet.

550

Vi vil trygge økonomien! Vi vil sikre mangfold og valgfrihet i barnehagetilbudet!

La oss også bidra til en barnehagepolitikk som er solidarisk. Ikke en
555 barnehagepolitikk som gir skattelette til dem som har gratis barnehageplass betalt av arbeidsgiver, og mest til dem som har mest fra før.

Igjen: Jeg utfordrer til samarbeid og helhetstenkning.

560 For barnas skyld.

For familienes skyld.

Det er ubalanse i kommunenes økonomi. Denne ubalansen har ikke oppstått
565 over natten, den har utviklet seg over lang tid. Det kreves et langsiktig og strategisk arbeid for å bringe oppgaver og inntekter i balanse.

Regjeringen tar ansvar for den situasjonen vi står i. Vi vil prioritere kommuneøkonomien i statsbudsjettet for 2004.

570

Staten har styrt kommunesektoren sterkt gjennom øremerking og regelverk.

Det lokaldemokratiske handlingsrommet har blitt for lite. Det er et tankekors at

575 denne sterke styringen i liten grad har medført økt utjevning mellom kommunene, slik det har vært ment.

Regjeringen vil legge fram kommuneøkonomiproposisjonen på torsdag. Der vil vi komme med flere konkrete forslag til hvordan vi kan øke den lokale friheten.

580

Vi vil styrke lokaldemokratiet. Det er en viktig verdi, som krever fornyelse av virkemidler.

Nå utfordrer vi Stortinget:

585

Det er tid for handling!

Nå har Samarbeidsregjeringen styrt i over 1 1/2 år. Vi har fått vedtatt to budsjetter og er i gang med å utarbeide det tredje. Og resultatene viser seg:

590

- Innsatsen overfor verdens fattige er rekordstor

- Vi har fått vedtatt en handlingsplan mot fattigdom i Norge

595

- Miljøpolitikken er blitt mer offensiv

- Familiepolitikken har fått en ny giv.

600

- Skole-Norge har fått større lokal frihet. Vi har satt mobbeproblemet på dagsorden.

- Bevilgningene har aldri vært så store til sykehusene, og køene er kortet ned

- Bevilgningene er trappet opp til kreftomsorg og psykiatri

605

- Eldreomsorgsplanen er videreført og innsatsen økt med formidable 40 milliarder siden 1997.

610

Alt dette, og mer til, har vi fått til innen ansvarlige rammer som gjør at renta nå er to prosent lavere enn da vi tok over etter Stoltenberg. Dette er viktig for velferden.

615 - Kommunene tjener stort på det - faktisk nær 1,5 milliard på årsbasis! Det monner!

- Småbarnsfamiliene blir hjulpet - ja, familier med lån på 1,5 million vil med 2 prosent rentenedgang få en lettelse på nær 22.000 i året! Det monner stort!

620 - Og ikke minst, lavere rente - og dermed lavere kronekurs - er avgjørende viktig for mange konkurranseutsatte bedrifter. Dette gjør norske arbeidsplasser tryggere!

625 Regjeringens linje gir resultater - renta faller! Det styrker småbarnsfamiliene, det styrker arbeidsplassene - og det styrker gjeldsbelastede kommuner! Kort sagt: Det styrker velferds-Norge!

630 Ja, kjære landsmøte, det styrker KrFs to hovedsaker - familie og omsorg!

Denne gode utviklingen må ikke ødelegges. Derfor må ansvarlige rammer holdes også gjennom behandlingen av Revidert Nasjonalbudsjett. Ansvarligheten forhandler vi ikke bort!

635 Regjeringens linje hadde ikke vært mulig uten at alle tre regjeringspartiene var villig til å ta partipolitiske omkostninger for å ta et større ansvar - for landet. Budsjettutfordringene sist høst var krevende, og krevde både politisk vilje, sterkt samhold og lederskap. Slik blir det nok også i vår!

640 Jeg vil bruke landsmøtets talerstol til å takke våre regjeringspartnere, Høyre og Venstre, for det samarbeid som ligger bak disse gode resultatene. Og en særlig takk til deres ledere: utenriksminister Jan Petersen og landbruksminister Lars Sponheim!

645 Jeg har alltid lagt vekt på at en regjering må være et kollegium som kan jobbe seg sammen til felles standpunkt, til felles løsninger til landets beste. Samarbeidsregjeringen bærer sitt navn med rette!

650 Når jeg gir velfortjent ros til våre regjeringspartnere, kan jeg - her på Kristelig Folkepartis landsmøte - ikke unngå å nevne noen statsråder til. Her - i vår egen midte - har vi en "ministergjeng" som har gjort en formidabel innsats for

samarbeidet og for de resultatene vi ser av Regjeringens arbeid.

655 KrF kunne gjerne ledet alle departement med gode politikere. Men vår vei til innflytelse går gjennom samarbeid med andre.

Sammen med dyktige statsråder fra Høyre og Venstre har vi har tatt på oss et ansvar og et oppdrag.

660

Vi utfører det i frimodighet - basert på vårt forpliktende samarbeid.

Og i ydmykhet - overfor det folk vi skal tjene.

665 Mange KrFere har ifølge meningsmålingene satt seg på gjerdet. Der er det ikke godt å sitte. Der må de ikke bli sittende! Vi skal få de ned - og tilbake til KrF!

Det er ikke lenger noen selvfølge at nordmenn i framtida vil ha et felles kristent fundert verdigrunnlag, verken prinsipielt eller i praktisk liv. Men alle leter vi
670 etter formelen på det gode liv.

Jeg har hørt en historie om en fysikkprofessor. Han opplevde fullt auditorium av studenter på sin avskjedsforelesning. Han ønsket å dele med studentene mer enn bare fagkunnskap i sin siste forelesning.

675

Da timen begynte, satte han en stor glasskolbe på kateteret. Ved siden av la han en pose med stein. Han ba en av studentene på første rad med å hjelpe ham med å fylle steinene enkeltvis over i kolben.

680 Det ble plass til syv-åtte steiner. Professoren spurte: "Er kolben full nå?"

"Ja", sa studenten. "Det går ikke flere steiner oppi."

Da tok professoren opp en pose med mindre stein, litt større enn singel. "Får du
685 plass til noe av dette?" sa han til studenten.

Studenten tømte halve posen med småstein oppi, før han nådde randen av kolben.

690 "Er det fullt nå?" spurte professoren.

"Ja," sa studenten.

695 Da tok den gamle lærer opp en pose til, med sand. "Fyll på til det er fullt," sa han til studenten.

Og sanden sildret mellom små og store steiner, helt opp til kolbens kant.

700 "Er det fullt nå?" spurte professoren.

"Ja," sa studenten.

"Ja," sa professoren, "nå er det fullt."

705

Så så han på det fullsatte auditoriet og sa:

"Jeg vil at dere skal huske det jeg nå har prøvet å vise dere:

710 De store steinene representerer de viktigste tingene i livet: Kjærligheten, familien, arbeidet, godheten, tilgivelsen og troen.

De mindre steinene representerer mange andre gode ting i livet: Et modent eple, en varm kopp te, en tur i skogen, en pose reker.

715

Sanden er alle livets trivialiteter: Å børste tennene, å pusse sko, å vaske klær og re opp senger, å stryke skjorter.

720 Hvis jeg hadde fylt sand først i glasskolben, ville det aldri blitt plass til verken de små eller de store steinene. Da vil livet aldri inneholde noe annet eller noe mer enn trivialiteter og rutiner.

De store steinene må på plass først. Slik ga professoren studentene oppskriften på det gode liv.

725

Slik er det også når vi skal bygge det gode samfunn.

De store steinene, ja, hjørnesteinene finner vi i de kristne grunnverdier. På dette grunnlag kan vi møte livets mange gleder og mestre livets trivialiteter.

Kjære venner,

Politikk handler om mer enn singel og sand.

735

Det handler om at hjørnesteinene må være på plass.

Grunnleggerne av KrF hadde en visjon: Et samfunn der menneskeverdet er ukrenkelig, der forvalteransvaret tas på alvor, der nestekjærighet har forkjørsrett.

740

Det er også vår visjon - i dag.

Vær stolt og glad for at du er et engasjert og aktivt menneske i Kristelig Folkepartis rekke!

745

Sammen skal vi gjøre vår visjon til virkelighet!

Kilde

750

[regjeringen.no/nb/dokumentarkiv](https://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv)

Emner

Landsmøtetale, Partipolitikk

URI

755

<https://www.virksommeord.no/tale/de-store-steinene>

760

765